

СТАНОВИЩЕ

За дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.3. Политически науки (Публична администрация).

Автор на дисертационния труд: Галина Стоянова Стоянова

Тема на дисертационния труд: „Политики за превенция на зависимости от психоактивни вещества“

Изготвил становището: доц. д-р, инж. Милен Мирчев Иванов

1. Тема и актуалност на дисертационния труд

Предлаганият дисертационен труд е посветен на тема, която е особено актуална в съвременната епоха на несигурност и глобалното разпространение на престъпността. Формите на проявление на тази престъпност могат да бъдат ограничавани, контролирани и регулирани със силите на международната общност или чрез националните правоохранителни органи, като главен инструмент за това е превенцията и кооперацията на усилията, чрез което се постига синергичен ефект на прилагането им. Въпреки че наркоразпространението има съществен дял в международната престъпна дейност, новите психоактивни вещества представляват сериозно предизвикателство и за общественото здраве като цяло. Голяма част от тях не са обхванати от международните механизми за контрол на наркотиците и включват широк кръг синтетични вещества, сред които канабиноиди, катинони, опиоиди и бензодиазепини. Съвременните постижения в невробиологията предоставят стабилни научни основания за разглеждането на наркотичната зависимост като психиатрично заболяване,

класифицирано обикновено като „хронично и рецидивиращо психично заболяване“, което показва, че само силово противодействие не е достатъчно, и са нужни и други инструменти. Като част от международната политическа и правна система, България също участва и реализира различни политики в областта на превенцията на употребата на психоактивни вещества. Налице е необходимост от превантивни политики, съобразени с демографските промени сред проблемно употребяващите опиоиди в Европа. Темата е особено важна и значима, както за нашето общество, така и в европейския контекст на общата политика за преодоляване на проблемите в глобален мащаб.

Това, че докторантът се е насочил към тази тема показва, че притежава конструктивно и аналитично мислене, и може да открива нововъзникнали научни проблеми, които изискват да бъдат изследвани със съответния инструментариум.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави и заключение.

В първа глава са разгледани основните теоретични рамки на изследването на политиките за превенция на зависимостите от психоактивни вещества, като са дадени дефиниции на основните понятия, свързани с изследвания проблем, описани са базовите теоретични аспекти на политиките за превенция на зависимостите от психоактивни вещества и са разгледани основните проблеми на прилагането в България на доказани в международен план мерки.

Във втора глава е изложена същността на развитието и съвременното състояние на политиките за превенция на употребата на психоактивни вещества в глобален, европейски и български контекст. Направен е кратък ретроспективен анализ на световните тенденции, описан е опитът на някои европейски страни в сферата на превенцията на употребата и зависимостите от психоактивни вещества и е анализирана общата рамка на политиката за противодействие на употребата им в България.

В трета глава са синтезирани общите характеристики на българската политика за превенция на употребата и зависимостите от психоактивни вещества и е направен анализ на основните резултати от прилагането на политиката. Описана е и политиката за превенция и реформите в наказателноправната уредба на престъпленията с незаконни психоактивни вещества и политиката за превенция и реформите в сферата на здравеопазването и социалната политика, свързани със зависимостите от тях. В същата глава е направено емпиричното проучване с цел да се набере и анализира информацията относно мненията и оценките на основни участници в мрежата на политики за превенция на зависимостите от ПАВ в следните основни области, за може да бъде верифицирана тезата на дисертационния труд и да се набележат препоръки относно усъвършенстване мрежата на политики за превенция на основата на засилена роля на подхода на ко-продуцирането.

Предметът и обектът на изследването не са добре конкретизирани и това води до прекаленото разширяване на обхвата на изследването и до включването в дисертацията на излишни части, които не допринасят за по-ясното и точното формулиране на изследваните проблеми, а от там и до доста схематичните и на места изводи.

Целите и задачите формулирани точно и разбираемо. Издигнатата хипотеза, е твърде обща и ако тя предхождаше целите и задачите, които би трябвало да произтичат от нея, тя би звучала по-конкретно и лаконично.

2. Приноси на дисертационния труд

В представения дисертационен труд има приноси с научен и научно-приложен характер. Оценявам част от тези приноси в категорията обогатяване на съществуващите знания в науката и практика. Въпреки че не са добре структурирани в автореферата, те същевременно сами по себе си съдържат достатъчен елемент на новост и оригиналност.

3. Критични бележки по дисертационния труд

1. На някои места представената дисертация не е достатъчно целенасочена и се отклонява от конкретните задачи дефинирани, за доказване на хипотезата. Желанието на докторантът да демонстрира информираност по проблема е похвално, но е необходимо да се спазва определена научна дисциплина и изследването да се концентрира върху заявения проблем.

2. Дисертацията на места има нужда от редакция и логическо преподреждане на подтемите в отделните глави.

3. Необходимо е прецизиране на научните приноси, тъй като в научното изследване на получени доста значими резултата, които не са представени като приносни моменти в автореферата.

Искам да подчертая, че цитираните (и някои други) забележки не намаляват значимостта на дисертационния труд и имат основно препоръчителен характер. Оценявам предложената разработка като професионална и имаща сериозен принос в науката и практиката, свързани с националната политика за превенция на зависимости от психоактивни вещества.

4. Заключение

Авторефератът отговаря на изисквания и публикациите са по темата на дисертацията.

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Постигнатите резултати ми дават основание да предложа на уважаемото жури на Галина Стоянова Стоянова да бъде дадена образователната и научна степен „Доктор” в област от висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.3. Политически науки (Публична администрация).

24.11.2019 г.

София

Подпис:.....

(доц. д-р инж. М. Иванов)